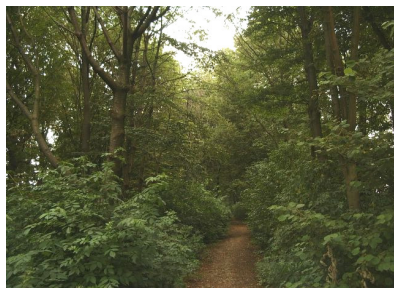
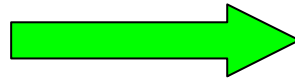

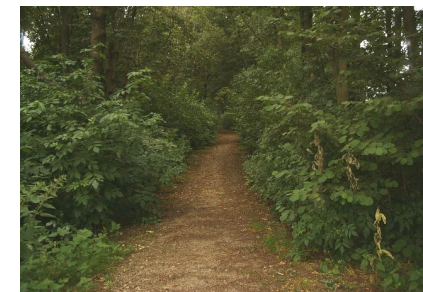

1500 - 1600 Tijd van de ontdekkers en hervormers

De Nederlanden. In de eerste helft van de 16e eeuw bestonden de Nederlanden uit verschillende gebieden met eigen wetten en regels. Maar één ding deelden zij met elkaar: de Habsburgse landsheer **Karel V**. De vader van Karel, hertog Filips de Schone, kwam uit het geslacht van de Bourgondiërs dat vanaf de late 14e eeuw een groot aantal hertogdommen en graafschappen in de Nederlanden had verworven. Zijn moeder was de erfgename van de Spaanse koningskronen Aragon en Castilië. Door het overlijden van zijn vader werd Karel al op 15-jarige leeftijd heer der Nederlanden, een jaar later koning van Spanje en in 1519 keizer van het Duitse Rijk. Het was voor het eerst sinds Karel de Grote dat iemand in Europa weer over zo'n groot rijk regeerde. Door onwillige Duitse vorsten, oprukkende Turken en een wantrouwende Franse koning trok Karel van oorlog naar oorlog. Dat kostte veel geld, dat mede opgebracht moest worden door de welvarende Nederlanden. Hij probeerde van de Nederlanden een bestuurlijke eenheid te maken en hij veroverde de laatste zelfstandige gewesten: Groningen en Gelre. De steden verzetten zich tegen de hoge belastingen en koesterden hun privileges, terwijl de edellieden hun bestuursfuncties verdedigden tegen de nieuwe ambtenaren van Karel. De vele aanhangers en sympathisanten van de Reformatie vergrootten de spanningen. Karel hield echter vast aan de eenheid van de katholieke kerk en trad hard op tegen andersdenkenden. Hij liet strenge ketterplakkaten uitvaardigen, tot ontzetting van een steeds grotere groep van stedelijke bestuurders en edellieden die religieuze verdraagzaamheid predikten. Op 25 oktober 1555 deed Karel, amper 55 jaar oud, afstand van de troon. Ondersteund door de jonge prins Willem van Oranje vertelde hij de aanwezigen over zijn liefde voor de Nederlanden. Hij smeekte de aanwezigen net zo trouw te zijn aan zijn opvolger, zijn zoon **Filips II**. Filips II bestuurt een enorm rijk, met ook gebieden in Italië en in Midden- en Zuid-Amerika. Hij erft de titel van landsheer van de Nederlanden, maar hij erft van zijn vader ook het probleem van de Reformatie (hervorming) van het rooms-katholieke geloof. Een brede protestbeweging van gelovigen keert zich tegen de macht van de paus en corruptie binnen de kerk.

Heerlijkheid Stein: De middeleeuwse heerlijkheid Stein was van het buitengebied afgegrensd door enerzijds de Maas en anderzijds door een binnen- en buitenwal en een binnen- en buitengracht. Het talud van de wallen was beplant met ondoordringbare doornige struiken die voorkwamen dat plundersaars de bezittingen en het vee van de inwoners van Stein roofden. Ze zorgden bovendien dat het loslopende vee niet op de akkers kon komen. Op enkele plaatsen werden de wallen onderbroken door wegen waar tol werd geheven. Ter verdediging van deze doorgangen lagen aarden heuvels, waarop wachtposten stonden. De plaatsaanduidingen Koestraat (Stein-noord) en Koeveldweg (Stein-zuid) duiden er op dat hier de grachten of dieper gelegen wegen ooit gebruikt werden voor het leiden van het vee naar de buiten de

wallen gelegen gemeenschappelijke weidegronden. De exacte datering van de landweer is niet bekend, maar dateert op zijn vroegst uit de 13^e en 14^e eeuw.

Herman van Bronckhorst-Batenburg is als heer van Stein opgevolgd door zijn zoon Dirk. Kleinzoon Herman II weet het stamslot Batenburg terug te krijgen na het uitsterven van de oudste familietak. Hij trouwt in 1529 met Petronelle van Praet (1501-1593) uit Moerkerken. Door haar toedoen doen eerst het Lutheranisme en later het Calvinisme hun intrede in de Batenburgse geledingen. Beruchte predikanten worden in bescherming genomen en in haar kastelen geherbergd. Haar onderdanen moeten op straffe van flinke geldboetes gedwongen ketterse preken bijwonen. In haar heerlijkheden woedt de Beeldenstorm